

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

LƯƠNG THỊ DUNG

**PHÁT HUY TÍNH TÍCH CỰC, TỰ LỰC VÀ SÁNG TẠO
CỦA HỌC SINH QUA DẠY HỌC NHÓM KHI DẠY
CHƯƠNG “CHẤT KHÍ” LỚP 10 THPT**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Thái Nguyên, năm 2013

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

LƯƠNG THỊ DUNG

**PHÁT HUY TÍNH TÍCH CỰC, TỰ LỰC VÀ SÁNG TẠO
CỦA HỌC SINH QUA DẠY HỌC NHÓM KHI DẠY
CHƯƠNG “CHẤT KHÍ” LỚP 10 THPT**

Chuyên ngành: Lý luận và phương pháp dạy học bộ môn Vật lý

Mã số: 60.14.01.11

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Tô Văn Bình

Thái Nguyên, năm 2013

LỜI CẢM ƠN

Em xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới thầy giáo hướng dẫn khoa học PGS.TS. Tô Văn Bình đã tận tình dạy bảo, hướng dẫn và giúp đỡ em trong quá trình hoàn thành luận văn này.

Em xin chân thành cảm ơn tập thể các thầy cô giáo trong tổ Phương pháp giảng dạy vật lý, Ban chủ nhiệm khoa vật lý, Phòng sau đại học – Trường ĐHSP Thái Nguyên đã tạo điều kiện giúp đỡ em trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Em xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu, các thầy cô giáo trường THPT Đồng Hỷ, trường THPT Gang Thép, trường THPT Bắc Sơn đã tạo điều kiện sẵn sàng giúp đỡ em hoàn thành chương trình học tập và nghiên cứu.

Em xin chân thành cảm ơn gia đình, bạn bè và người thân, các anh chị bạn đọc đã động viên và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2013

Tác giả:

Lương Thị Dung

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan công trình đề tài nghiên cứu này là của tôi, do chính tôi viết, nghiên cứu và hoàn thành chưa được công bố ở đâu trên bất kì tạp chí nào.

Thái Nguyên, Tháng 4 năm 2013

Tác giả

Lương Thị Dung

MỤC LỤC

	Trang
Trang bìa phụ	
Lời cảm ơn	i
Lời cam đoan	ii
Mục lục	iii
Danh mục các bảng	iv
Danh mục các biểu đồ	v
Danh mục các đồ thị	v
Các chữ viết tắt trong luận văn	vi
MỞ ĐẦU	1
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA VIỆC PHÁT HUY TÍNH TÍCH CỰC, TỰ LỰC VÀ SÁNG TẠO CỦA HỌC SINH QUA DẠY HỌC NHÓM	4
1.1. Tính tích cực tự lực và sáng tạo của học sinh	5
1.1.1. Tính tích cực của học sinh	5
1.1.2. Tính tự lực của học sinh	9
1.1.3. Tính sáng tạo của học sinh	16
1.2. Nội dung của dạy học hiện đại	21
1.2.1. Thế nào là dạy học hiện đại	21
1.2.2. Chức năng của hoạt động dạy và hoạt động học trong dạy học hiện đại	23
1.2.3. Dạy học theo xu hướng tích cực	26
1.3. Các hình thức tổ chức dạy học	28
1.3.1. Khái niệm về hình thức tổ chức dạy học (HTTCDH)	28
1.3.2. Các HTTCDH ở trường phổ thông	29
1.4. Dạy học nhóm	31
1.4.1. Khái niệm	31
1.4.2. Các cách thành lập nhóm	32
1.4.3. Tiến trình dạy học nhóm	34

1.4.4. Ưu điểm và hạn chế của dạy học nhóm	36
1.5. Thực trạng dạy học vật lí ở trường THPT.....	37
1.5.1. Nội dung điều tra	37
1.5.2. Phương pháp điều tra	37
1.5.3. Kết quả điều tra.....	38
Chương 2. THIẾT KẾ TIỀN TRÌNH DẠY HỌC NHÓM MỘT SỐ KIẾN THỨC CHƯƠNG “CHẤT KHÍ” VẬT LÝ 10 THPT ĐỂ PHÁT HUY TÍNH TÍCH CỰC, TỰ LỰC VÀ SÁNG TẠO CỦA HỌC SINH.....	42
2.1. Phát huy tính tích cực, tự lực và sáng tạo của học sinh qua dạy học nhóm trong dạy học vật lí.....	42
2.1.1. Đặc điểm bộ môn vật lí	42
2.1.2. Phát huy tính tích cực, tự lực và sáng tạo của học sinh qua dạy học nhóm trong dạy học vật lí	43
2.2. Phân tích cấu trúc đặc điểm của chương chất khí	46
2.2.1. Vị trí đặc điểm của chương	46
2.2.2. Phân tích cấu trúc kiến thức của chương.	47
2.2.3. Phân tích nội dung chương.....	48
2.2.4. Phân tích đánh giá thực trạng dạy học của chương.	49
2.3. Thiết kế tiến trình dạy học nhóm một số kiến thức chương “Chất khí” vật lý 10 THPT để phát huy tính tích cực, tự lực và sáng tạo của học sinh.....	49
Chương 3. THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM.....	73
3.1. Mục đích và nhiệm vụ của thực nghiệm sư phạm.	73
3.1.1. Mục đích.....	73
3.1.2. Nhiệm vụ	73
3.2. Đối tượng thực nghiệm sư phạm	73
3.3. Phương pháp đánh giá thực nghiệm sư phạm	74
3.4. Tiến hành thực nghiệm.....	75
3.4.1. Công tác chuẩn bị cho thực nghiệm sư phạm.....	75
3.4.2. Tổ chức thực hiện.....	75

3.5. Kết quả thực nghiệm.....	76
3.5.1. Yêu cầu chung về xử lý kết quả thực nghiệm sư phạm.	76
3.5.2. Đánh giá hiệu quả dạy học nhóm đối với việc phát huy tính tích cực, tự chủ, sáng tạo của học sinh qua các biểu hiện trong giờ học.....	78
3.5.3. Đánh giá hiệu quả dạy học nhóm đối với việc phát huy tính tích cực, tự chủ, sáng tạo của học sinh qua bài kiểm tra.	78
KẾT LUẬN CHUNG	90
TÀI LIỆU THAM KHẢO	92
PHỤ LỤC	94

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Phương pháp và phương tiện dạy học.....	38
Bảng 1.2. Tổ chức hoạt động dạy học	39
Bảng 3.1. Đặc điểm chất lượng học tập bộ môn của các lớp TN và ĐC.....	74
Bảng 3.2. Tổng hợp kết quả, thái độ , tình cảm, tác phong của HS.....	78
Bảng3.3. Kết quả bài kiểm tra số 1	79
Bảng 3.4. Xếp loại bài kiểm tra số 1	79
Bảng3.5. Phân phối tần suất kết quả bài kiểm tra số 1.....	80
Bảng 3.7. Kết quả bài kiểm tra số 2.....	82
Bảng 3.8. Xếp loại bài kiểm tra số 2	82
Bảng 3.9. Phân phối tần suất kết quả bài kiểm tra số 2.....	83
Bảng 3.11. Kết quả bài kiểm tra số 3.....	85
Bảng 3.12. Xếp loại bài kiểm tra số 3.....	85
Bảng 3.13. Phân phối tần suất kết quả bài kiểm tra số 3.....	86
Bảng 3.14. Các thông số thống kê của bài kiểm tra số 3.....	87
Bảng 3.15. Tổng hợp các thông số thống kê qua bài kiểm tra TNSP	88

DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 3.1. Biểu đồ xếp loại bài kiểm tra số 1	80
Biểu đồ 3.2. Biểu đồ xếp loại bài kiểm tra số 2	83
Biểu đồ 3.3. Biểu đồ xếp loại bài kiểm tra số 3	86

DANH MỤC CÁC ĐỒ THỊ

Đồ thị 3.1. Đồ thị đường phân phối tần suất bài kiểm tra số 1	81
Đồ thị 3.3. Đồ thị đường phân phối tần suất bài kiểm tra số 2	84
Đồ thị 3.3. Đồ thị đường phân phối tần suất bài kiểm tra số 3	87

CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN

Giáo dục và đào tạo	GD-ĐT
Phương pháp	PP
Phương pháp dạy học	PPDH
Phương pháp dạy học tích cực	PPDHTC
Tính tích cực	TTC
Tự lực trong học tập	TLTHT
Hoạt động tổ chức dạy học	HĐTCDH
Hình thức tổ chức dạy học	HTTCDH
Giáo viên	GV
Học sinh	HS
Trung học phổ thông	THPT
Sách giáo khoa	SGK
Thực nghiệm	TN
Đối chứng	ĐC